

Proširena bibliografija Marijana Tkalčića (1896. – 1956.)

HRVOJE POTLIMBRZOVIĆ

Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Hrvatska
/ Faculty of Humanities and Social Sciences, Josip Juraj
Strossmayer University of Osijek, Croatia
hpotlimbrzovic@ffos.hr

JAN DEFRANČESKI

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska /
Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, Croatia
jdefranceski@gmail.com

TOMISLAV ŠKRBIĆ

Državni arhiv u Sisku, Hrvatska / State Archives in Sisak, Croatia
tomislav.skrbic@gmail.com

TIN FRESL

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska /
Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, Croatia
tin.fresl3107@gmail.com

Povodom obilježavanja 130. godišnjice njegova rođenja i 70. godišnjice njegove smrti, u nastavku donosimo revidiranu i proširenu bibliografiju Marijana Tkalčića (Kapela kraj Bjelovara, 15. travnja 1896. – Zagreb, 7. studenoga 1956.). Dosad ih je napisano pet. Prve dvije napisao je upravo Tkalčić. Prva od 26. travnja 1950. sadrži popis od 17, druga od 27. svibnja 1952. godine popis od njegovih 20 otisnutih radova, a obje se čuvaju u njegovu osobnom dosjeu u arhivu Knjižnice Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.¹ Iz perspektive ukupnog broja Tkalčićevih djela, ali i iz perspektive dotad objavljenih radova,

¹ Marijan Tkalčić, »Popis štampanih radova«, strojopis, u: *Pasivni personalni dosje Marijana Tkalčića*, kutija 36, br. 466 (Zagreb: Viša pedagoška škola, 1950), f. 1r.

Marijan Tkalčić, »Popis štampanih radova«, strojopis, u: *Pasivni personalni dosje Marijana Tkalčića*, kutija 36, br. 466 (Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 1952), f. 1r.

obje su bibliografije nepotpune. Sljedeće dvije izradila je Blaženka Horvat. Prvu 1985. u svojem magistarskom radu *Filozofski pogledi Marijana Tkalčića*, u kojem je iznijela podatak o 35 bibliografskih jedinica koje mu pripadaju,² a drugu u istoimenoj monografiji iz 1990., kada mu je pripisala jednak broj radova te dodala da je napisao i »155 odrednica« za *Pedagogijski leksikon* iz 1939. godine.³ U obama je slučajevima ponudila istovjetnu kategorizaciju tih jedinica: knjige, članci i prijevodi. Posljednju bibliografiju Tkalčićevih radova objavio je Jan Defrančeski 2021. u članku kojim je nastojao revitalizirati interes za njegov život i djelo. Tada je prenio popis bibliografskih jedinica Blaženke Horvat, ali je načinio i potrebnu rekategorizaciju, dodavši kategoriju skripata.⁴ Iako su činile čvrsto polazište za istraživanje njegove stručne i znanstvene misli, te tri bibliografije također nisu potpune.

Naše je istraživanje pokazalo da je Tkalčić napisao više tekstova nego je dosad bilo poznato. Prvi mu je objavljen 1919., a posljednja dva 1957., dakle godinu dana nakon njegove smrti. Obavljao je i urednički posao te se bavio prevodenjem. Jedna njegova monografija objavljena je u prijevodu na makedonski jezik. Taj dio njegove bibliografije broji 43 bibliografske jedinice. Bio je uključen i u leksikografski posao pisanjem tekstova za natuknice i podnatuknice objavljene u *Pedagogijskom leksikonu* i *Hrvatskoj enciklopediji*. Pritom je za leksikon potpisao 167, a ne 155 tekstova za natuknice kako je tvrdila Horvat, dok je za enciklopediju (su)potpisao 5 tekstova za natuknice i podnatuknice, što znači da mu u sklopu tog žanra pripadaju 172 bibliografske jedinice. Dakle, bibliografija Marijana Tkalčića ukupno broji 215 bibliografskih jedinica.

U bibliografijama svojih radova iz 1950. i 1952. Tkalčić je spomenuo i tekstove »Etika i odgoj«, »Estetika i odgoj« te »Dispozicije i karakter«, koji su, kako piše, otisnuti 1948. u izdanju i litografiji Stručnog odsjeka Narodne studentske omladine Zagrebačkog sveučilišta, i to u vrijeme kada je predavao na Višoj pedagoškoj školi,⁵ što znači da se radi o žanru skripata. Međutim, njih

Dosje se čuva u arhivu Knjižnice Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu pod signturom HR-FFZG-1-3-1.

² Blaženka Horvat, *Filozofski pogledi Marijana Tkalčića*, magistarski rad. Voditelj: Gajo Petrović (Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 1985), pp. 101–105.

Magistarski rad čuva se u Knjižnici Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu pod signturom HR-FFZG-1-21-4.

³ Blaženka Horvat, *Filozofski pogledi Marijana Tkalčića* (Zagreb: Filozofska istraživanja, 1990), pp. 95–97. Podatak o broju leksičkih natuknica vidi na p. 33.

⁴ Jan Defrančeski, »Uz filozofiju stvaralaštva Marijana Tkalčića: fragmenti jedne studije u nastajanju«, *Čemu: časopis studenata filozofije* 17/28 (Zagreb, 2021), pp. 130–135, na pp. 132–134.

⁵ Tkalčić, »Popis štampanih radova« (1950), f. 1r; Tkalčić, »Popis štampanih radova« (1952), f. r.

nigdje nismo pronašli kao pojedinačno objavljene tekstove nego kao zasebna poglavlja skripata *Pedagogija* i *Dječja psihologija*, također iz 1948. godine.⁶ Postoji još jedan tekst na koji je ukazao Tkalčić, a koji nije spomenuo u svojoj mladoj bibliografiji. U monografiji *Oblik i sadržaj* iz 1952. na početku bilježaka stoji sljedeća napomena: »S naslovom: ‘Oblik i sadržaj’ otštampano je ovdje uvodno poglavlje u raspravi: ‘Umjetnost i stvarnost’«. ⁷ Iz toga proizlazi da je Tkalčić radio na većem rukopisu, u kojem bi tekst o obliku i sadržaju bio tek uvodno poglavlje. Nažalost, nije poznata sudbina te, kako je naziva, rasprave. Ako ju je ikada objavio, nije poznata njezina lokacija. Tkalčić je spomenuo i tekst »Odnos subjekta i objekta kod Husserla i Meinonga«, za koji je zapisao da je objavljen u osmom broju časopisa *Jugoslavenska njiva* iz 1921. godine. Pregledom svih tekstova objavljenih u tom časopisu u više njegovih godišta, zaključili smo da tako naslovljen tekst u njemu nije objavljen. Ipak, s obzirom na njegov sadržaj, vrlo je izgledno da je Tkalčić mislio na članak koji je objavio u petom broju tog časopisa iste godine, a koji je naslovio »Odgovor G. F. Weberu [Gospodinu Francetu Veberu]«. ⁸

Naše istraživanje polučilo je i spoznaje o Tkalčićevim tekstovima koji dosad nigdje nisu bili spomenuti. Radi se, primjerice, o intervjuu,⁹ neobjavljenom strojopisnom tekstu o Miroslavu Krležu¹⁰ i dodatnim dvama prijevodima.¹¹

⁶ Marijan Tkalčić, *Pedagogija*. I., II. i III. dio. Po predavanjima prof. Dr. M. Tkalčića, strojopis (Zagreb: Izdanje i litografija Stručnog odsjeka N. S. O.-e zagrebačkog Sveučilišta, 1948).

Poglavlje o etici i odgoju, koje je naslovio »Moralni odgoj« nalazi se u 3. dijelu skripata na stranicama 121–142, a poglavlje »Estetika i odgoj« odmah poslije na stranicama 143–178.

Marijan Tkalčić, *Dječja psihologija*. Po predavanjima prof. Dr. Marijana Tkalčića, strojopis (Zagreb: Izdanje i litografija Stručnog odsjeka N. S. O.-e Zagrebačkog sveučilišta, 1948).

Poglavlje »Karakter i dispozicije (Uz raspravu B.G. [Borisa Gerasimovića] Ananjeva: Odgoj karaktera kod učenika)« nalazi se na stranicama 75–85.

⁷ Marijan Tkalčić, *Oblik i sadržaj. Problem i osnovna rješenja u novijoj idealističkoj estetici* (Zagreb: Izdavačko poduzeće »Školska knjiga«, 1952), p. 49.

⁸ »Odgovor G. F. Weberu [Gospodinu Francetu Veberu]«, *Jugoslavenska njiva* 5/39 (Zagreb, 1921), pp. 620b–622b.

⁹ Marijan Tkalčić, »Za potpuniju sliku našega društvenog zbivanja«, p. 6a–b, u: Vladimir Filipović, Oleg Mandić, Danilo Pejović, Gajo Petrović, Rudi Supek, Marijan Tkalčić i Predrag Vranicki, »Filozofija kod nas«, anketa s filozofskim radnicima iz Zagreba. Anketu proveo Jasen Grubić, *Narodni list Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Zagreb* 12 (Zagreb, 1956), br. 3368 (prvi maj [1., 2. i 3. svibanj]), pp. 5–6c.

¹⁰ Tkalčić, Marijan. »Miroslav Krleža«, strojopis s rukopisnim izmjenama, u: *Tkalčić, Marijan. Miroslav Krleža. – <Bez mj. i god.>, 7 l., anopistograf, Vel: 17,4 x 24,8 cm, tekst hrv., strojopis s rukopisnim bilješkama*, ff. 1r–7r.

Zbirka rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, signatura R 7970/Ce/272.

¹¹ Marie von Ebner-Eschenbach, *Obćinsko diete*. Crteže risao Vladimir Filakovac, preveo Marijan Tkalčić (Zagreb: Hrvatski izdavački bibliografski zavod, 1944).

Kako smo napomenuli, detektirali smo i veći broj tekstova koje je napisao za leksičke natuknice. Pronašli smo i tekst »Problem moderne države s obzirom na nas«, koji je objavio 1936. u trima brojevima novina *Nova riječ*, u vezi kojeg je Horvat konstatala da »nije pronađen, i zna se samo da je bio objavljen do 1939.«¹² S obzirom na to da je na podatak o mjestu i godini njegova objavljivanja u svojim bibliografijama ukazao sâm Tkalčić, može se zaključiti da Horvat nije bila upućena u postojanje i sadržaj njegova osobnog dosjea na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Postoje i dva teksta koja su potpisana kraticom (»Dr. T-ć.«) ili pseudonimom (»Majski«), a čije bi se autorstvo moglo pripisati Tkalčiću.¹³ Ipak, s obzirom na to da taj podatak ne možemo znati sa sigurnošću, te dvije jedinice nismo brojali u ukupan zbroj bibliografskih jedinica koje mu pripadaju, premda smo ih uvrstili u bibliografiju.

Doznali smo da je postojala i ostala sačuvana Tkalčićeva biblioteka. Nju je, kako stoji u rješenju za njezinu procjenu, u kojem su kao članovi povjerenstva određeni Predrag Vranicki, Vojmir Vinja i Branko Bošnjak, »ponudila na otkup njegova supruga Pavica Tkalčić«,¹⁴ a brojala je 678 naslova.¹⁵ Tijekom 1957. otkupila ju je Sveučilišna knjižnica u Zadru, u kojoj je veliki njezin dio ostao sačuvan i danas.

Naposljetku, uz nove podatke o bibliografskim jedinicama, donosimo i njihovu novu kategorizaciju. U nastavku tako slijedi popis svih jedinica po sljedećih 11 žanrova: »Monografije«, »Doktorski rad«, »Urednička knjiga«, »Poglavlja u knjigama«, »Skripta«, »Radovi u časopisima i novinama«, »Leksikografske natuknice«, »Neobjavljeni tekst«, »Prijevodi«, »Prijevod Tkalčićeve

B. [Boris] G. [Gerasimovič] Ananjev, »Trideset godina sovjetske psihologije«, preveo Marijan Tkalčić, u: [Nikolaj Aleksandrovič] Konstantinov, [Boris Gerasimovič] Ananjev, *Trideset godina sovjetske pedagogije i psihologije* (Zagreb: Pedagoško-književni zbor, 1948), pp. 31–51.

¹² Marijan Tkalčić, »Problem moderne države s obzirom na nas«, *Nova riječ* 1 (Zagreb, [1936]), br. 3 (studen 12. novembar), pp. 2c–3b; »Problem moderne države s obzirom na nas II«, *Nova riječ* 1 (Zagreb, [1936]), br. 4 (studen 19. novembar), pp. 2a–3b; »Problem moderne države s obzirom na nas III«, *Nova riječ* 1 (Zagreb, [1936]), br. 5 (studen 26. novembar), pp. 2a–3b.

Horvat, *Filozofski pogledi Marijana Tkalčića*, p. 25.

¹³ Dr. T-ć. [Tkalčić, Marijan?]. »Sunčane kupelji«, *Hrvatska metropola* 1 (Zagreb, 1925), br. 19 (28. VI.), pp. 227–228.

Majski. [Tkalčić, Marijan?]. »Sveti Rat (Po Bernardu Shawu)«, *Hrvatska metropola* 1 (Zagreb, 1925), br. 20 (5. VII.), p. 239.

¹⁴ Miroslav Kravar, *Rješenje za procjenu biblioteke Marijana Tkalčića*, br. 488/57 od 4. travnja 1957. (Zadar: Filozofski fakultet, 1957), f. 1r.

Rješenje se čuva u Sveučilišnoj knjižnici u Zadru.

¹⁵ ***, *Popis knjiga iz ostavštine Marijana Tkalčića*, strojopis s rukopisnim dopunama ([s. l., s. n., 1957]), pp. 1–21.

Popis knjiga čuva se u Sveučilišnoj knjižnici u Zadru.

monografije« i »Uпитno autorstvo«. Nadamo se da će ova proširena Tkalčićeva bibliografija potaknuti dodatni interes za nova istraživanja njegove misli i njegova djelovanja, koja će mu omogućiti i primjereno mjesto u hrvatskoj filozofskoj i pedagoškoj baštini.

Monografije

Tkalčić, Marijan. *Pokušaj određenja filozofije s osobitim obzirom na religiozni momenat u filozofiji* (Zagreb: [s. n.], 1920).

— *Pedagogija i tehnika učenja* (Zagreb: Minerva, 1934).

— *Uspon i pad građanskog odgoja* (Zagreb: Pedagoško-književni zbor, 1950).

— *Dijalektičko jedinstvo odgoja, obrazovanja i nastave* (Zagreb: Naklada »Školska knjiga«, 1951).

— *Oblik i sadržaj. Problem i osnovna rješenja u novijoj idealističkoj estetici* (Zagreb: Izdavačko poduzeće »Školska knjiga«, 1952).

— *Etika. Od Platona do Ničea* (Beograd: Omladina, 1957).

Doktorski rad

Tkalčić, Marijan. *Metafizičko i spoznajno teorijsko značenje kauzaliteta i teleologije*, doktorski rad, rukopis ([Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 1921]), 144 pp.

Knjižnica Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, signatura HR-FFZG-1-21-4.

Urednička knjiga

Pataki, Stevan; Defrančeski, Ante; Tkalčić Marijan; Demarin, Josip (ur.), *Pedagogijski leksikon. Priručnik za teoriju i praksu odgoja* (Zagreb: Minerva nakladna knjižara, 1939).

Poglavlja u knjigama

Tkalčić, Marijan. »Predgovor«, u: Walter Hirschberg, *Etnologija. Pogled u razvitak ljudskih kultura*, preveo Marijan Tkalčić (Zagreb: Izdanje Hrvatskog izdavačkog bibliografskog zavoda, 1943), pp. 5–10.

- »Pogovor«, u: Egmont Colerus, *Leibniz. Životni roman velikoga filozofa*. Svezak II. Prievod i pogovor Marijan Tkalčić (Zagreb: Izdanje Hrvatskog izdavačakog bibliografskog zavoda, 1944), pp. I–XXVII.
- »Pogovor. *Kantova kritika rasudne moći*«, u: Immanuel Kant, *Kritika rasudne snage*, preveo Viktor D. [Dragutin] Sonnenfeld (Zagreb: Kultura, 1957), pp. 327–343.

Skripta

- Tkalčić, Marijan. *Identitetna filozofija hoće da prebrodi dualitet / Duh i materija / i da svijet shvati kao totalitet – jedinstvo koje je metafizičkog karaktera [Uvod u materijalističku gnoseologiju]*, strojopis ([Zagreb: Viša pedagoška škola, 1946]).
- *Opća psihologija*, strojopis ([Zagreb: Viša pedagoška škola, 1946]).
- *Dječja psihologija*, strojopis ([Zagreb: Izdanje i litografija Stručnog odsjeka Narodne studentske omladine Zagrebačkog sveučilišta, 1947]).
- *Didaktika (Skripta) I*. Po predavanjima prof. dr. Marijana Tkalčića, strojopis (Zagreb: Izdanje i litografija Stručnog odsjeka N. S. O.-e Zagrebačkog sveučilišta, 1948).
- *Dječja psihologija*. Po predavanjima prof. Dr. Marijana Tkalčića, strojopis (Zagreb: Izdanje i litografija Stručnog odsjeka N. S. O.-e Zagrebačkog sveučilišta, 1948).
- *Pedagogija*. I., II. i III. dio. Po predavanjima prof. Dr. M. Tkalčića, strojopis (Zagreb: Izdanje i litografija Stručnog odsjeka N. S. O.-e zagrebačkog Sveučilišta, 1948).
- *Etika (savremeni pravci)*, stenografske beleške (Beograd: Izdanje Saveza studenata Filozofskog fakulteta, 1954).
- *Predmet i metode estetike*, stenografske beleške (Beograd: Izdanje Saveza studenata Filozofskog fakulteta, 1954).

Radovi u časopisima i novinama

- Tkalčić, Marijan. »Dr. Vladimir Dvorniković: Savremena filozofija«, *Novosti* 13 (Zagreb, 1919), br. 304 (16. studena), p. 3b–c.
- »Odgovor G. F. Weberu [Gospodinu Francetu Veberu]«, *Jugoslavenska njiva* 5/39 (Zagreb, 1921), pp. 620b–622b.

- »W. A. Mozart«, *Nezavisnost: bjelovarsko-križevački vjesnik* 25 (Bjelovar, 1930), br. 3 (24. siječnja), p. 1.
- »Osnovi nove škole. Biblioteka škole rada«, *Napredak: časopis za pedagogiju* 75/7 (Zagreb, 1934), pp. 331–332.
- »Kako ćemo vaspitati našu omladinu? (Zadaća i položaj škole)«, *Napredak: časopis za pedagogiju* 76/8–9 (Zagreb, 1935), pp. 334–339.
- »Problemi nastavnog programa«, *Glasnik Jugoslovenskog profesorskog društva* 16/8 (Beograd, april 1936), pp. 681–693.
- »Problem moderne države s obzirom na nas«, *Nova riječ* 1 (Zagreb, [1936]), br. 3 (studen 12. novembar), pp. 2c–3b; »Problem moderne države s obzirom na nas II«, *Nova riječ* 1 (Zagreb, [1936]), br. 4 (studen 19. novembar), pp. 2a–3b; »Problem moderne države s obzirom na nas III«, *Nova riječ* 1 (Zagreb, [1936]), br. 5 (studen 26. novembar), pp. 2a–3b.
- »Prosvjetna komora«, *Glasnik Jugoslovenskog profesorskog društva* 17/6 (Beograd, februar 1937), pp. 401–406.
- »Srednja škola i volonter«, *Glasnik Jugoslovenskog profesorskog društva* 19/3 (Beograd, novembar 1938), pp. 165–172.
- »Generacije i zbivanje (*Nacrt filozofije stvaralaštva*)«, *Glasnik Jugoslovenskog profesorskog društva* 20/5 (Beograd, januar 1940), pp. 335–346.
- »Ideja obrazovanja i nastavnici«, *Nastavnički pokret: list za staleška, kulturna i prosvjetna pitanja* 1/3 (Zagreb, 1940), p. 2a–c.
- »O prievodu«, *Vienac* 36 (Zagreb, 1944), br. 4 (lipanj), pp. 77–82.
- »Egzistencijalizam (Kierkegaard-Heidegger-Sartre)«, *Zbornik radova Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*, knjiga 1 (Zagreb: Tisak i naklada Nakladnog zavoda Hrvatske, 1951. Na dnu stranice impressuma stoji: »Redakcija zaključena 28. II. 1950.«), pp. 25–79.
- »Symposion«, *Hrvatsko kolo. Književno-naučni zbornik* 6 (Zagreb, 1953), pp. 249–262.
- »Za potpuniju sliku našega društvenog zbivanja«, p. 6a–b, u: Vladimir Filipović, Oleg Mandić, Danilo Pejović, Gajo Petrović, Rudi Supek, Marijan Tkalčić i Predrag Vranicki, »Filozofija kod nas«, anketa s filozofskim radnicima iz Zagreba. Anketu proveo Jasen Grubić, *Narodni list Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Zagreb* 12 (Zagreb, 1956), br. 3368 (prvi maj [1., 2. i 3. svibanj]), pp. 5–6c.

Leksikografske natuknice

Leksičke natuknice u: Pataki, Stevan; Defrančeski, Ante; Tkalčić Marijan; Demarin, Josip (ur.), *Pedagogijski leksikon. Priručnik za teoriju i praksu odgoja* (Zagreb: Minerva nakladna knjižara, 1939)

T. [Marijan Tkalčić]. Natuknice: »Afazija«, p. 7a–7b; »Afekat«, pp. 7b–8a; »Agrafija«, pp. 8b–9a; »Akademija«, p. 9a–9b; »Akroamatski postupak«, pp. 9b–10b; »Alumnat«, pp. 10b–11a; »Amnezija«, p. 11a–11b; »Analiza«, pp. 11b–12a; »Apercepcija«, pp. 12b–14a; »Apstrakcija«, pp. 14b–15a; »Aristotel«, p. 15a–15b; »Asocijacija«, p. 16a–16b; »Audition colorée«, pp. 16b–17a; »Bacon, Francis (1561–1626)«, pp. 18a–19a; »Behaviorizam«, p. 24a–24b; »Bourdonov eksperimentat«, p. 28a; »Bugarska«, pp. 29b–30b; »Ciklotimni temperamenat«, pp. 33b–34a; »Čehoslovačka«, pp. 37b–39b; »Danska«, pp. 43a–44a; »Dedukcija«, pp. 44b–45a; »Demarin, Mate (* 1899)«, pp. 46b–47a; »Descartes, René (1596–1650)«, pp. 47a–48a; »Dijalektika«, pp. 50b–51b; »Dispozicija«, p. 52a–52b; »Dresura«, p. 60a–60b; »Duh«, pp. 62b–63a; »Duhovne nauke«, p. 63a–63b; »Duhovnonaučna psihologija«, pp. 63b–65b; »Duša«, pp. 66b–67b; »Eksperimentat«, p. 70a–70b; »Eksperimentalna pedagogija«, pp. 70b–72a; »Eksperimentalna psihologija«, pp. 72a–74b; »Empirizam«, pp. 75a–76a; »Energija«, p. 76a–76b; »Engleska«, pp. 76b–78b; »Epilepsija«, pp. 78b–79b; »Eros«, pp. 79b–80a; »Estetika«, pp. 80b–83a; »Etika«, pp. 83a–85a; »Eudemonizam«, p. 85b; »Evolucija«, pp. 85b–87b; »Fantazija«, pp. 88a–89a; »Fichte, J. G. (1762–1814)«, p. 91a–91b; »Filozofija«, pp. 93a–94a; »Filozofija života«, pp. 95a–96b; »Filozofijska propedeutika«, pp. 96b–97b; »Finska«, p. 98a–98b; »Fiziologija«, p. 99a; »Fouillée, Alfred (1838–1912)«, pp. 101b–102a; »Francuska«, pp. 102b–105a; »Fröbel, Friedrich (1782–1852)«, p. 105b; »Gimnastika«, pp. 110b–112a; »Goethe, J. W.«, p. 114a–114b; »Grčka«, pp. 116b–117b; »Halucinacija«, p. 120a; »Herbart, J. F. (1776–1841)«, pp. 122a–124a; »Hipnoza«, pp. 125b–126a; »Humanitet«, pp. 130a–131a; »Humanizam«, pp. 131a–132a; »Husserl, E.«, pp. 132a–133b; »Idealizam«, pp. 133a–134b; »Iluzija«, pp. 135b–136a; »Imanentno«, 136a; »Individualna psihologija«, pp. 136a–138a; »Indukcija«, p. 138a–138b; »Inteligencija«, pp. 139a–141a; »Interes«, p. 141a–141b; »Iracionalno«, p. 141b; »Isusovci (Societas Jesu)«, pp. 142a–143b; »James, William (1842–1910)«, pp. 145b–146b; »Jean, Paul«, p. 147a; »Jezik«, pp. 148b–151a; »Jugoslavensko profesorsko društvo«, pp. 152b–153a; »Karakter«, pp. 155a–156b; »Karakterologija«, pp. 156b–159a; »Koedukacija«, pp. 164b–165b; »Konvergencija«, pp. 170b–171a; »Konzervatorij (Conservatorium, Conservatorio, Conservatoire de musique)«,

p. 171a–171b; »Korea«, p. 171b; »Korelacija«, p. 172a–172b; »Kultura«, pp. 177b–178a; »Kulturna i obrazovna dobra«, pp. 178b–179b; »Kvadrivij«, p. 180a; »Literatura«, pp. 186a–187a; »Locke, John (1632–1704)«, pp. 187a–188b; »Logika«, pp. 188b–189b; »Materijalizam«, pp. 194a–195a; »Metafizika«, pp. 199b–201b; »Metoda«, pp. 201b–203a; »Mišljenje«, pp. 206a–208a; »Montaigne, Michel de (1533 do 1592)«, pp. 210b–211a; »Muzička nastava«, pp. 212a–215a; »Muzička pedagogija«, p. 215a–215b; »Nagon«, pp. 216b–217b; »Narodni jezik«, pp. 220a–222a; »Natorp, Paul«, pp. 240b–242a; »Naturalizam«, p. 242b; »Nesvijesno«, pp. 243b–244a; »Norveška«, p. 245a–245b; »Odd Fellows (Independent Order of Odd Fellows)«, p. 251b; »Omaška«, pp. 253a–254a; »Optimizam«, p. 256a–256b; »Osjećaj (emocija)«, pp. 256b–258b; »Osjet«, pp. 258b–260b; »Osjetne varke«, p. 260b; »Pamćenje«, pp. 264a–266b; »Pažnja«, pp. 269a–271b; »Perseveracija«, p. 279a–279b; »Personalizam«, pp. 279b–281b; »Pesimizam«, pp. 281b–282a; »Platon«, pp. 286b–287a; »Podsvijesno«, p. 289b; »Pojam«, pp. 289b–291a; »Poljska«, pp. 293a–294b; »Ponavljanje«, pp. 295a–296a; »Pozitivizam«, pp. 302b–303a; »Pragmatizam«, pp. 303b–304a; »Predodžba«, pp. 304b–306a; »Prijemni ispit«, p. 308a–b; »Prisilne predodžbe«, pp. 310a–311a; »Prosvjetiteljstvo«, pp. 313a–314b; »Psihoanaliza (Freud)«, pp. 315b–316b; »Psihofizika«, p. 317a; »Psihologija«, pp. 317a–318b; »Psihologija oblička«, pp. 319a–320a; »Psihologija učitelja«, pp. 320a–321a; »Psihologija života«, pp. 321a–322a; »Psihopatologija«, pp. 322b–325b; »Psihotehnika«, pp. 325b–327a; »Pubertet«, pp. 327a–329b; »Razvojna psihologija«, pp. 340b–341b; »Realizam«, p. 342a–b; »Reformacija«, pp. 343a–345a; »Ribot, Théodule (1839–1916)«, pp. 346b–347a; »Rimsko obrazovanje«, pp. 347b–349a; »Rosolimo, G. J. [treba: Rossolimo, G. I.]«, pp. 350b–351b; »Rousseau, J. J. (1712–1778)«, pp. 352b–353b; »Rumunjska«, pp. 354b–355b; »Samoubistvo«, pp. 362b–363a; »Savjest«, p. 364b; »Schleiermacher, F. (1768–1834)«, p. 366a–b; »Seksualna pedagogija«, pp. 367b–370a; »Shizotimni temperamenat«, pp. 371b–372a; »Sinteza«, p. 373a–b; »Sociologija«, pp. 379b–382a; »Sokrat«, pp. 382b–383a; »Spoznaja«, pp. 385a–388a; »Spranger, Eduard (*1882)«, pp. 388a–390a; »Strani jezici«, pp. 393b–397a; »Strast«, p. 397b; »Studium generale«, pp. 398a–399a; »Sud«, pp. 399b–401b; »Sugestija«, pp. 401b–402a; »Svijest«, pp. 403a–405a; »Škole za tjelesno vježbanje«, pp. 410b–411a; »Švajcarska«, pp. 418a–419b; »Švedska«, pp. 419b–420b; »Temperamenat«, p. 421a–b; »Teorija«, pp. 421b–422a; »Transcendentalno«, p. 425b; »Transcendentno«, pp. 425b–426a; »Trivij«, pp. 427b–428a; »Umor«, pp. 439a–440b; »Volja«, pp. 453b–454b; »Znanje«, p. 467a–b; »Živčani sistem«, pp. 469b–471b.

Enciklopedijske natuknice i podnatuknice

- T-ć., M.; G, Z. [Tkalčić, Marijan; Gašparović, Zlatko]. Natuknica: »Anarhizam«, u: *Encyclopedia Croatica I / Hrvatska enciklopedija I* (Zagrabiae: Sumptibus Consortii Encyclopaediae Croaticae / Zagreb: Naklada Konzorcija Hrvatske enciklopedije, 1941), p. 403.
- T-ć., M. [Tkalčić, Marijan]. Natuknica: »Bakunjin, Mihail Aleksandrovič«, u: *Encyclopedia Croatica II / Hrvatska enciklopedija II* (Zagrabiae: Sumptibus Instituti bibliographici Croatici / Zagreb: Naklada Hrvatskog izdavačkog bibliografskog zavoda, 1941), p. 127.
- Natuknica: »Cabet, Étienne«, u: *Encyclopedia Croatica III / Hrvatska enciklopedija III* (Zagrabiae: Sumptibus Instituti bibliographici Croatici / Zagreb: Naklada Hrvatskog izdavačkog bibliografskog zavoda, 1942), p. 570a.
- Podnatuknica: [Comteova sociologija], p. 36a, u: Natuknica: »Comte, Auguste«, u: *Encyclopedia Croatica IV / Hrvatska enciklopedija IV* (Zagrabiae: Sumptibus Instituti bibliographici Croatici / Zagreb: Naklada Hrvatskog izdavačkog bibliografskog zavoda, 1942), pp. 35b–36a.
- Natuknica: »Condorcet, Marie-Jean-Antoine, markiz de«, u: *Encyclopedia Croatica IV / Hrvatska enciklopedija IV* (Zagrabiae: Sumptibus Instituti bibliographici Croatici / Zagreb: Naklada Hrvatskog izdavačkog bibliografskog zavoda, 1942), pp. 37b–38a.

Neobjavljeni tekst

- Tkalčić, Marijan. »*Miroslav Krleža*«, strojopis s rukopisnim izmjenama, u: *Tkalčić, Marijan. Miroslav Krleža. – <Bez mj. i god.>, 7 l., anopistograf, Vel: 17,4 x 24,8 cm, tekst hrv., strojopis s rukopisnim bilješkama*, ff. 1r–7r. Zbirka rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, signatura R 7970/Ce/272.

Prijevod

- Sekelj, Bela. *Tvoje dijete*, preveo Marijan Tkalčić (Zagreb: Minerva, 1938).
- Hanisch, Erdmann. *Poviest Rusije*. I. svezak: Od početaka do godine 1801. Preveo Marijan Tkalčić (Zagreb: Izdanje Hrvatskog izdavačkog bibliografskog zavoda, 1943).
- Hirschberg, Walter. *Etnologija. Pogled u razvitak ljudskih kultura*, preveo Marijan Tkalčić (Zagreb: Izdanje Hrvatskog izdavačkog bibliografskog zavoda, 1943).

- Colerus, Egmont. *Leibniz. Životni roman velikoga filozofa*. Svezak II. Prievod i pogovor Marijan Tkalčić (Zagreb: Izdanje Hrvatskog izdavačkog bibliografskog zavoda, 1944).
- Ebner-Eschenbach, Marie von. *Obćinsko diete*. Crteže risao Vladimir Filakovac, preveo Marijan Tkalčić (Zagreb: Hrvatski izdavački bibliografski zavod, 1944).
- B. [Boris] G. [Gerasimovič] Ananjev, »Trideset godina sovjetske psihologije«, preveo Marijan Tkalčić, u: [Nikolaj Aleksandrovič] Konstantinov, [Boris Gerasimovič] Ananjev, *Trideset godina sovjetske pedagogije i psihologije* (Zagreb: Pedagoško-književni zbor, 1948), pp. 31–51.
- Teplov, B. M. [Boris Mikhailovich]. *Psihologija. Udžbenik za srednje škole*, preveli Marijan Tkalčić i Vladimir Filipović (Uvod i I.–VI. poglavlje preveo M. Tkalčić, a VII.–XI. poglavlje V. Filipović) (Zagreb: Nakladni zavod Hrvatske, 1949).

Prijevod Tkalčićeve monografije

- Tkalčić, Marijan. *Etikata od Platon do Niče*, prevel Mitko Ilievski (Skopje: Kultura, 1961).

Upitno autorstvo

- Dr. T–ć. [Tkalčić, Marijan?]. »Sunčane kupelji«, *Hrvatska metropola* 1 (Zagreb, 1925), br. 19 (28. VI.), pp. 227–228.
- Majski. [Tkalčić, Marijan?]. »Sveti Rat (Po Bernardu Shawu)«, *Hrvatska metropola* 1 (Zagreb, 1925), br. 20 (5. VII.), p. 239.

